

**MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**

Biudžetinė įstaiga, Naftininkų g. 9, 89239 Mažeikiai.
el.p. mazeikiuvsb@gmail.com, <http://www.mazeikiuvsb.istaiga.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 303189089

**2014 M. MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TYRIMO
„IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ BURNOS HIGIENA“
ATASKAITA**

Nr. 3

Mažeikiai, 2014

Mažeikių rajono savivaldybės tyrimo „Ikimokyklinio amžiaus vaikų burnos higiena“ ataskaita

Visuomenės sveikatos stebėseną – tikslingai organizuotą ir sistemingai atliekamą visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimą, kaupimą, apdorojimą, saugojimą, analizę ir vertinimą.

Vykdoma visuomenės sveikatos stebėsenos veikla yra labai svarbi prižiūrint vaikų, lankančių Mažeikių rajono savivaldybės lopšelius – darželius, sveikatą.

Tyrimo tikslas: Įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų burnos higieną, tėvų požiūrį į vaikų burnos sveikatą, galimybę padėti išsaugoti sveikus vaikų dantis.

Tyrimo ataskaita, ikimokyklinio ugdymo įstaigų visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, padės kryptingai planuoti ir įgyvendinti vaikų burnos higienos mokymą, kasdienę burnos ertmės priežiūrą, organizuoti ir įgyvendinti priemones, susijusias su ligų profilaktika, taip padedant vaikams saugoti ir stiprinti dantukus.

Įstaigų administracijos darbuotojams informacija apie vaikų burnos higieną parodys, kokios vaikų burnos higienos priežiūros problemos vyrauja jų įstaigoje, o tai gali tapti svariu motyvu įsijungti ar net inicijuoti sveikatos stiprinimo priemonių įgyvendinimą jų ugdymo įstaigoje.

Tėvams šio tyrimo ataskaita parodys, koks yra jų požiūris į vaikų burnos sveikatą ir padės kryptingai planuoti profilaktikos priemones, kad išsaugoti sveikus vaikų dantis.

Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro atlikto tyrimo „Ikimokyklinio amžiaus vaikų burnos higiena“ duomenys nuo 2014 m. kovo mėn. bus saugomi Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure.

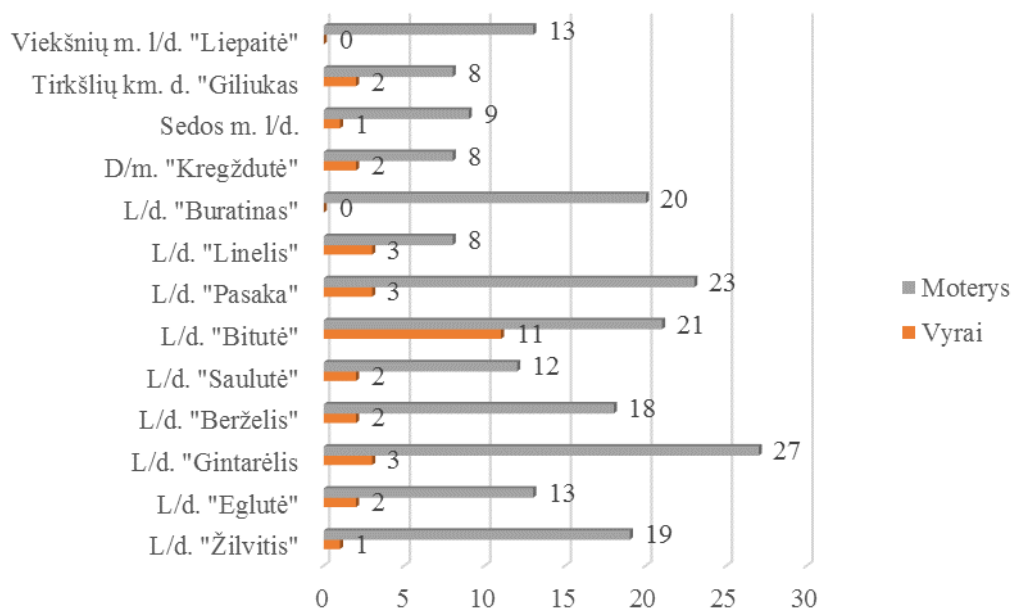
Šie duomenys bus pateikiami Mažeikių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų specialistams, bendruomenei bei kitoms suinteresuotoms institucijoms, taip pat Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro tinklapyje.

Mažeikių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų tyrimo „Ikimokyklinio amžiaus vaikų burnos higiena“ rezultatai

2014 metais kovo mėnesį Mažeikių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, pagal vaikų ir jaunimo specialistės paruoštą anoniminę apklausą, atliko tyrimą, kurio tikslas buvo įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų, lankančių lopšelius-darželius, burnos higieną, tėvų požiūrį į vaikų burnos sveikatą, galimybę padėti išsaugoti sveikus vaikų dantis.

Tyrimui atlikti respondentams buvo pateiktos 235 anketos, iš kurių buvo atsakyta tik į 231 anketą, t.y. 98,3 proc. Kiekviena anketa buvo sudaryta iš 17 klausimų, į kuriuos turėjo atsakyti vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, tėvai.

Tyrimo dalyvavo 13 Mažeikių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Buvo apklausti 32 vyrai (13,85 proc.) ir 199 moterys (86,15 proc.) (1 pav.).

1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal įstaigas ir lytį

Vertinant pagal amžių, apklausoje dalyvavusių tėvų amžius buvo nuo 20 metų iki 50 metų, o jų vaikų amžius nuo 5 metų iki 7 metų (mergaičių – 130, berniukų – 101) (1, 2 lentelės).

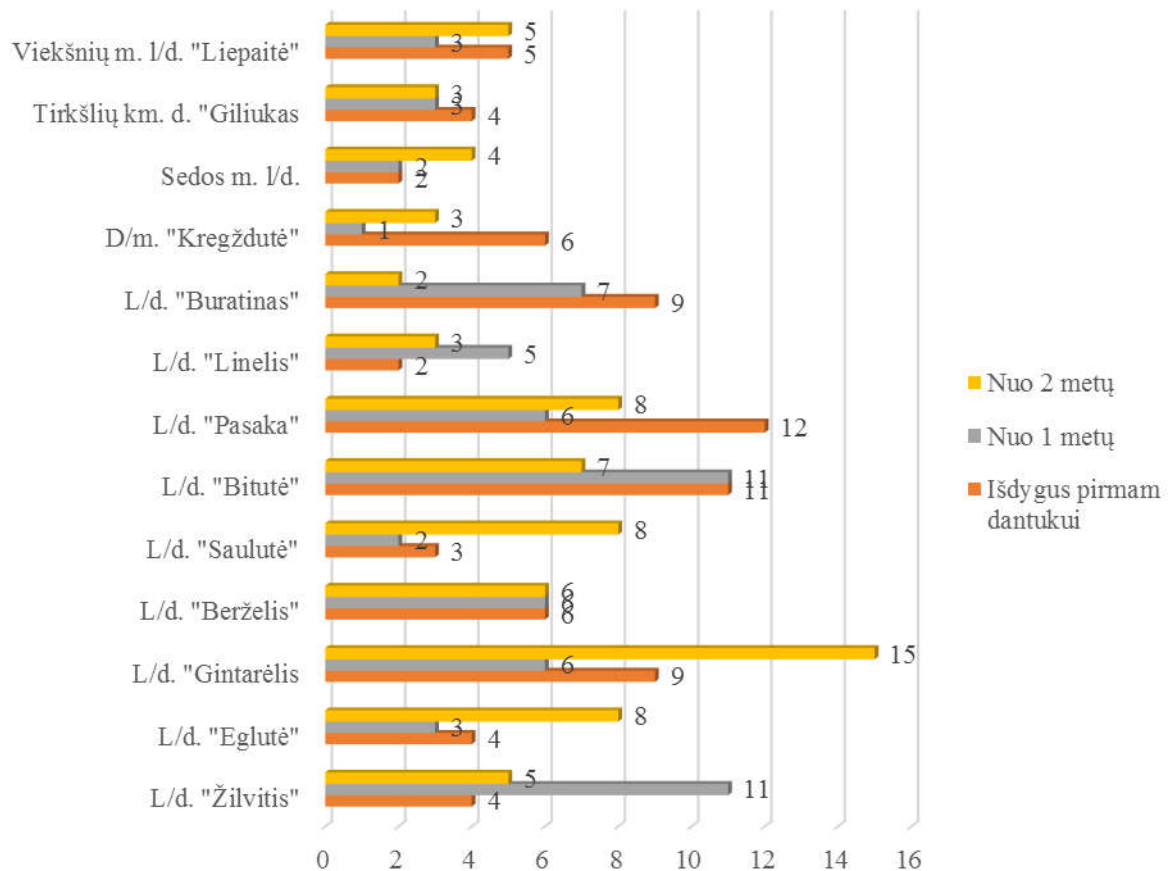
1 lentelė Tėvo amžius

Įstaigos	Tėvo amžius		
	iki 30 m.	30-40 m.	40+ m.
L/d. "Žilvitis"	8	12	0
L/d. "Eglutė"	5	8	2
L/d. "Gintarėlis"	15	15	0
L/d. "Berželis"	11	9	0
L/d. "Saulutė"	2	4	8
L/d. "Bitutė"	0	26	6
L/d. "Pasaka"	8	13	5
L/d. "Linėlis"	0	8	3
L/d. "Buratinas"	7	13	0
D/m. "Kregždutė"	3	7	0
Sedos m. l/d.	2	6	2
Tirkšlių km. d. "Giliukas"	3	4	3
Viekšnių m. l/d. "Liepaitė"	4	7	2

2 lentelė Vaiko amžius

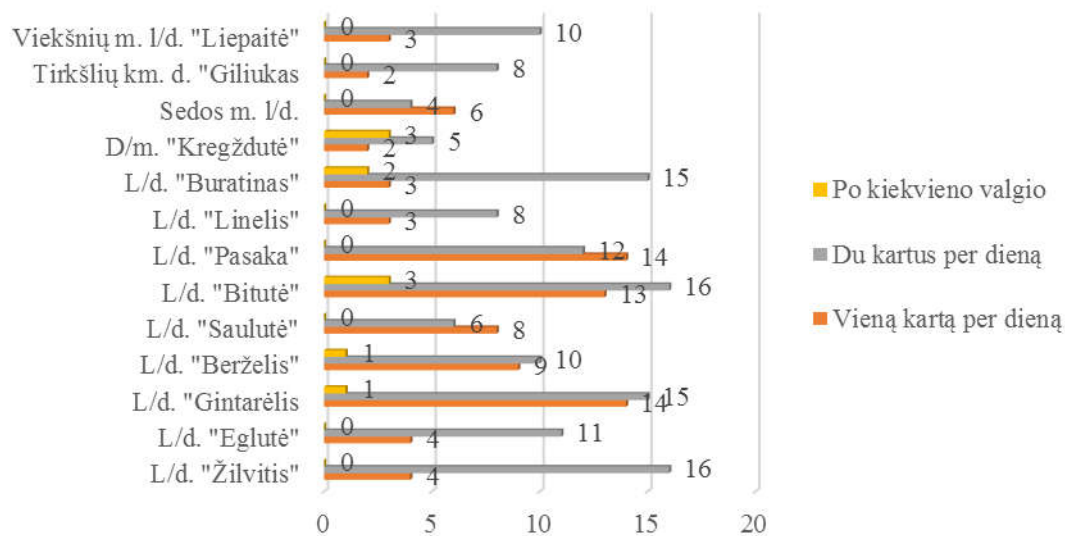
Įstaigos	Vaiko amžius		
	5 m.	6 m.	7 m.
L/d. "Žilvitis"	13	7	0
L/d. "Eglutė"	7	8	0
L/d. "Gintarėlis"	22	6	2
L/d. "Berželis"	5	11	4
L/d. "Saulutė"	4	10	0
L/d. "Bitutė"	12	20	0
L/d. "Pasaka"	13	13	0
L/d. "Linėlis"	1	6	4
L/d. "Buratinas"	5	9	6
D/m. "Kregždutė"	4	6	0
Sedos m. l/d.	4	6	0
Tirkšlių km. d. "Giliukas"	8	2	0
Viekšnių m. l/d. "Liepaitė"	6	7	0

Į klausimą, „Kada pradėjote savo vaikui valyti dantukus?“, apklaustieji atsakė: išdygus pirmam dantukui - 33,3 proc. respondentų, nuo 1 metų – 28,57 proc., nuo 2 metų – 33,3 proc., o 4,76 proc. respondentų visiškai neatsakė į klausimą (2 pav.).

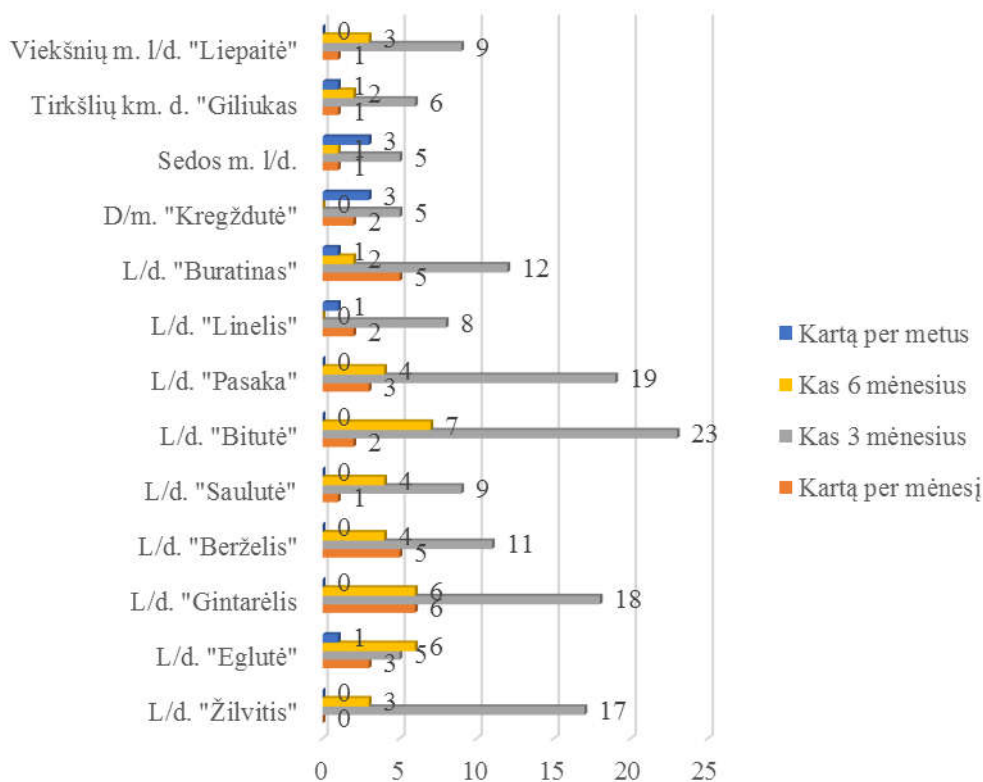
2 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, nuo kada jie pradėjo valyti savo vaikų dantukus

Vertinant vaikų dantukų valymą pagal dažnumą, 36,79 proc. tėvų atsakė, kad valo vieną kartą per dieną, du kartus per dieną – 58,87 proc. tėvų, po kiekvieno valgio – 4,33 proc. tėvų (3 pav.).

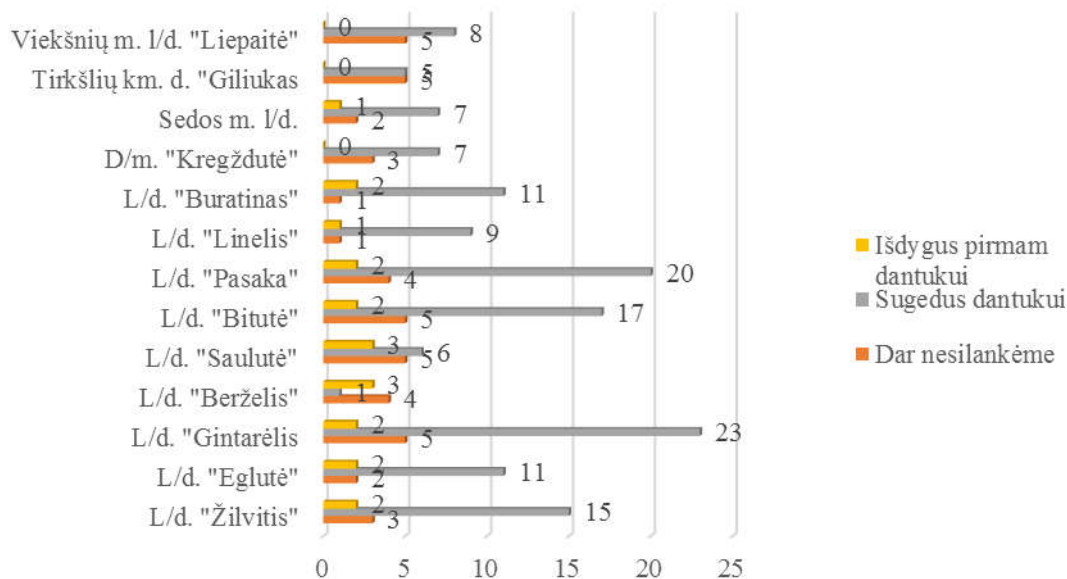
3 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip dažnai yra valomi vaiko dantukai

Į klausimą, „Kaip dažnai keičiate vaiko dantų šepetėlį?“, 13,85 proc. respondentų atsakė, kad kartą per mėnesį, 63,6 proc. – kas 3 mėnesius, 18,2 proc. – kas 6 mėnesius ir kartą per metus keičia vaiko dantų šepetėlį 4,3 proc. apklaustųjų (4 pav.).

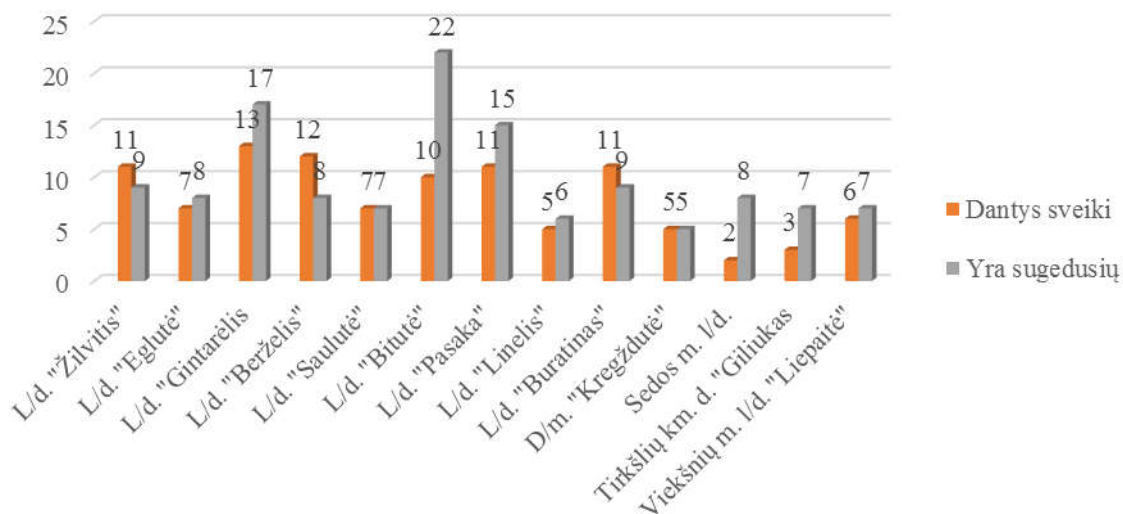
4 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip dažnai jie keičia vaiko dantų šepetėlį.

Pas odontologą dar nesilankė 19,48 proc. respondentų, sugedus dantukui apsilankė 60,61 proc., išdygus pirmam dantukui – 8,66 proc., o 11,26 proc. tėvų neatsakė į klausimą (5 pav.).

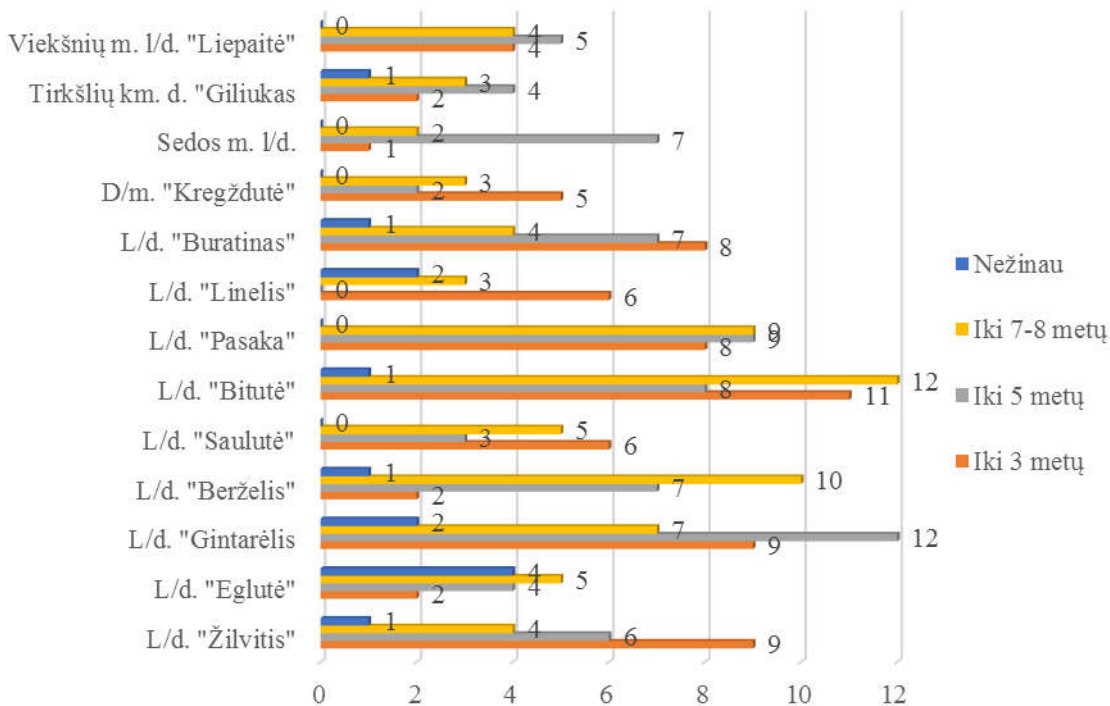
5 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kada pirmą kartą jie, kartu su savo vaiku, apsilankė pas odontologą.

Vertinant vaiko dantų būklę: 44,59 proc. tėvų atsakė, kad jų vaiko dantys yra sveiki, o 55,41 proc. tėvų atsakė, kad yra sugedusių dantukų (6 pav.).

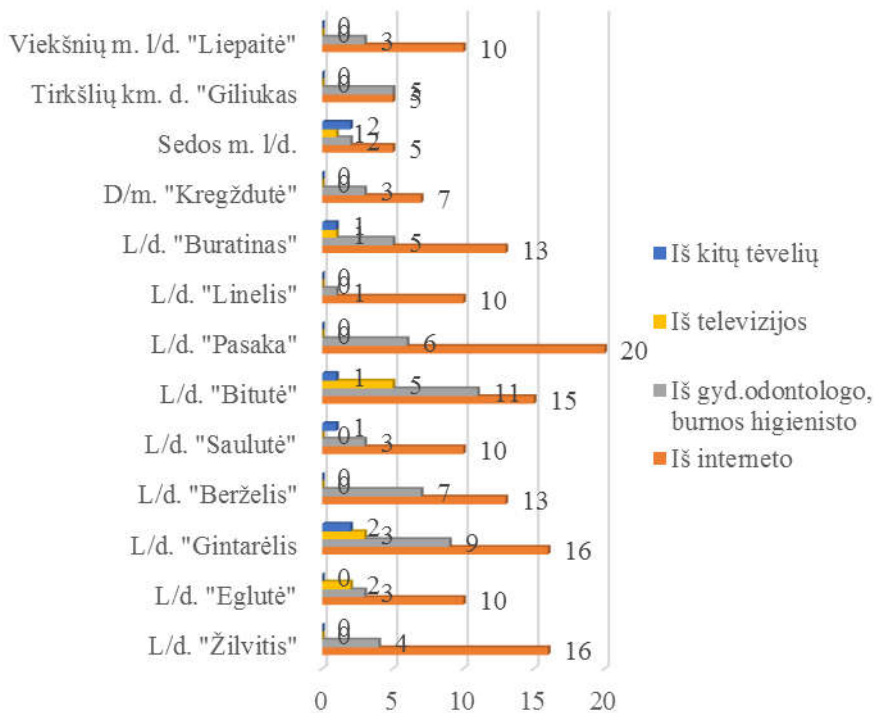
6 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kaip jie vertina vaiko dantų būklę.

Tėvams taip pat buvo užduotas klausimas - iki kokio amžiaus jie turi valyti vaikui dantukus. 31,6 proc. tėvų atsakė, kad iki 3 metų, 32 proc. – iki 5 metų, iki 7-8 metų – 30,7 proc., o 5,63 proc. tėvų nežino iki kokio amžiaus reikia valyti vaikui dantukus (7 pav.).

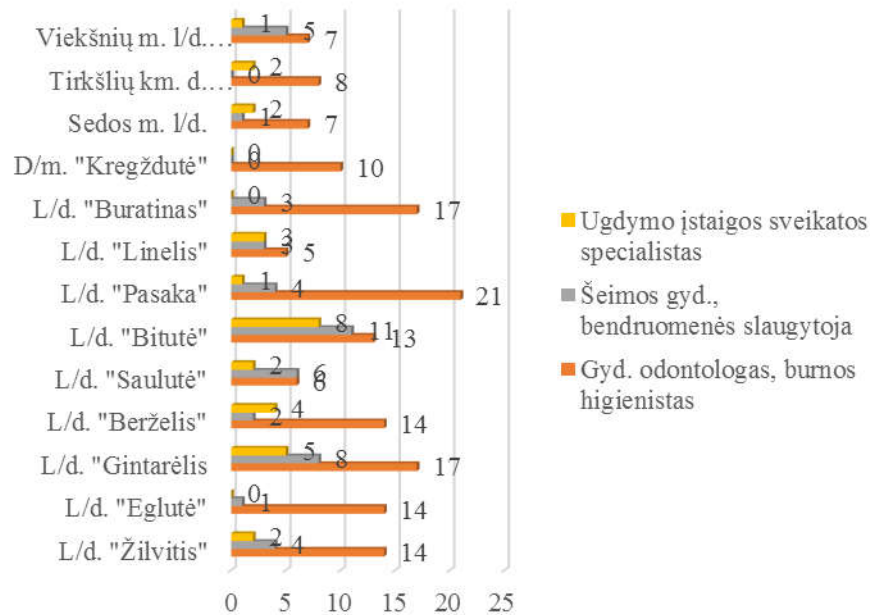
7 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, iki kokio amžiaus jie turėtų padėti vaikui valyti dantukus

Dažniausiai žinias apie vaikų burnos higieną tėvai gauna iš interneto, o tai sudarė 64,93 proc., antroje vietoje – iš gydytojo odontologo ir burnos higienisto – 26,84 proc., iš televizijos – 5,19 proc., iš kitų tėvelių – 3,03 proc. (8 pav.).

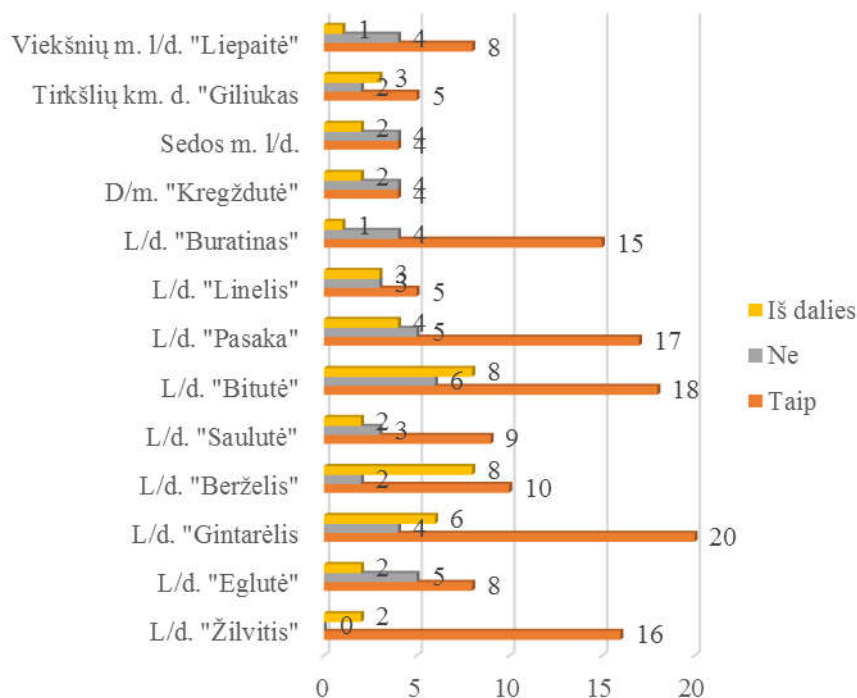
8 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal jų gaunamų žinių, apie vaikų burnos higieną, šaltinius.

Į klausimą, kas turėtų teikti informaciją apie burnos higienos profilaktiką tėvams ir jų vaikams, 66,23 proc. apklaustųjų atsakė, kad informaciją apie burnos higienos profilaktiką turi teikti gydytojas odontologas, 20,78 proc. atsakė, kad informaciją turi teikti šeimos gydytojas ar bendruomenės slaugytoja, o 12,99 proc. respondentams informaciją apie burnos higienos profilaktiką turi teikti ugdymo įstaigos burnos specialistas (9 pav.).

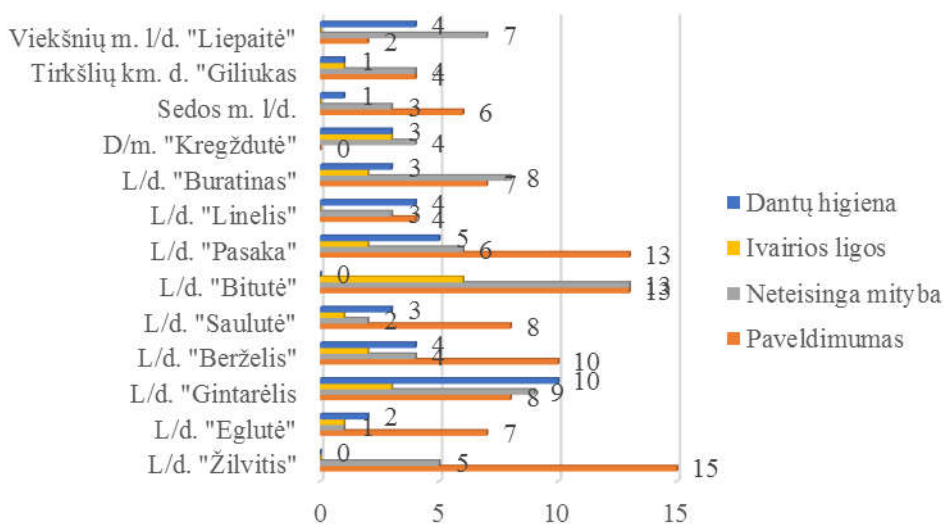
9 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kas, jų nuomone, turėtų teikti informaciją apie vaiko burnos higieną.

Taip pat buvo užduotas klausimas, ar tėvai žino, kas yra dantų silantavimas, 60,17 proc. apklaustųjų žino, kas yra dantų silantavimas, 19,91 proc. – nežino, 19,05 proc. apie dantų silantavimą žino iš dalies ir 0,86 proc. respondentų į klausimą atsakymo neturėjo (10 pav.).

10 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal žinias apie silantavimą.

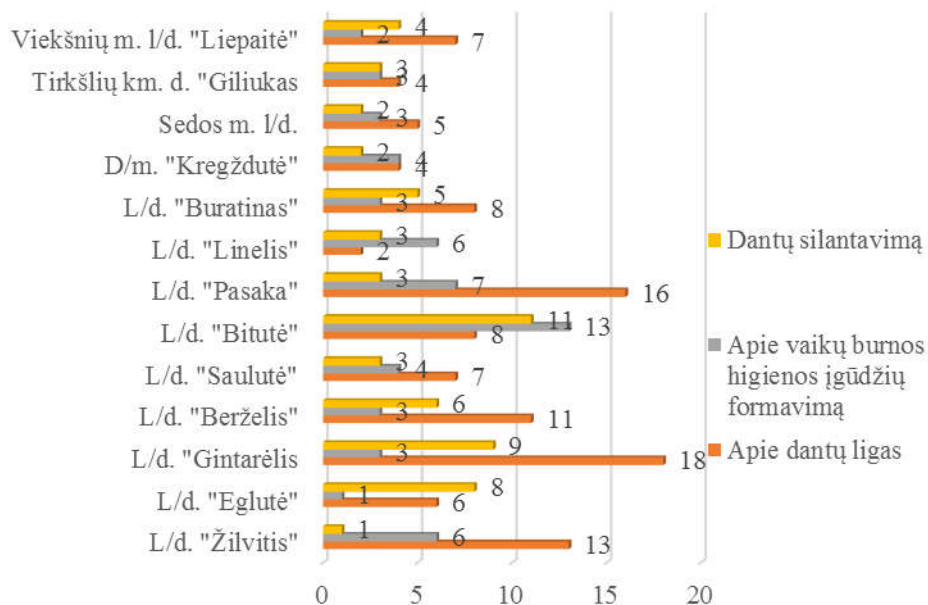
Daugiausiai apklausoje dalyvavusių tėvų (41,99 proc.) pagrindinių veiksnių, darančių įtaką vaikų dantų ėduoniui, laiko paveldimumą, antroje vietoje neteisingą mitybą, tai sudarė 29,87 proc., taip pat 17,32 proc. respondentų mano, kad dantų higiena labiausiai įtakoja vaikų dantų ėduonies vystymąsi, o 9,09 proc. mano, kad labiausiai įtaką vaikų dantų ėduoniui daro įvairios ligos. 1,73 proc. respondentų nežino, kokie veiksniai įtakoja vaikų dantų ėduonį (11 pav.).

11 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal veiksnius, kurie daro įtaką vaiko ėduoniui.

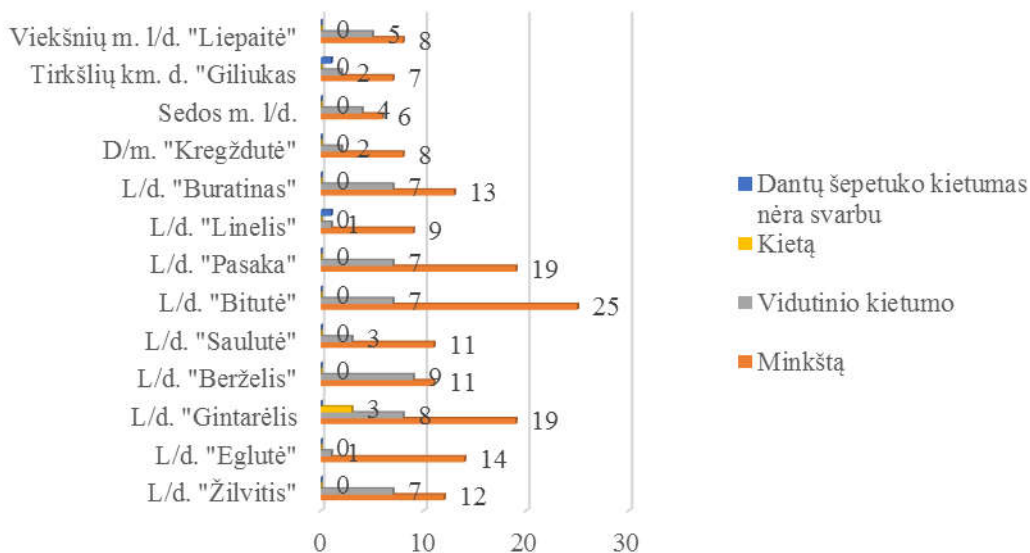
Tėvams buvo užduotas klausimas, kokių žinių jiems trūksta apie vaikų dantų priežiūrą. Apie pusę respondentų atsakė, kad daugiausiai jiems trūksta žinių apie dantų ligas, tai sudarė 47,19 proc. apklaustųjų, 25,11 proc. atsakė, kad jiems labiausiai trūksta žinių apie vaikų

burnos higienos įgūdžių formavimą, 26 proc. respondentų trūksta žinių apie dantų silantavimą, o 1,73 proc. respondentams netrūksta jokių žinių (12 pav.).

12 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokių žinių apie vaiko dantukus jiems trūksta.

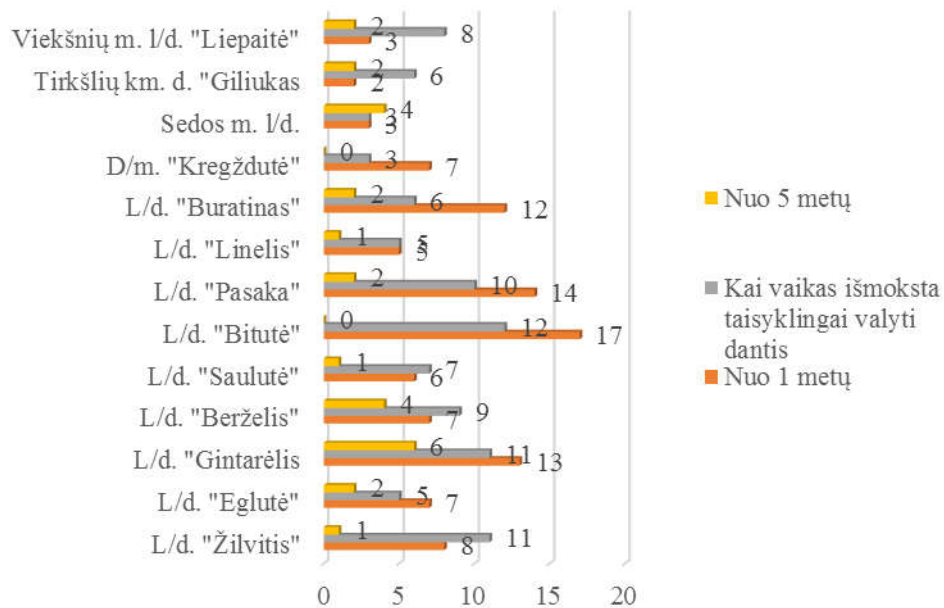
Apie tai, kokio kietumo dantų šepetuką reikia naudoti vaiko dantims išvalyti, 70,13 proc. respondentų atsakė, kad jie pasirinko minkštą dantų šepetuką, 27,27 proc. – vidutinio kietumo, 1,3 proc. – kietą, o 0,43 proc. apklaustųjų atsakė, kad dantų šepetuko kietumas jiems nėra svarbus (13 pav.).

13 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kokio kietumo dantų šepetuką reikia naudoti vaiko dantims valyti.

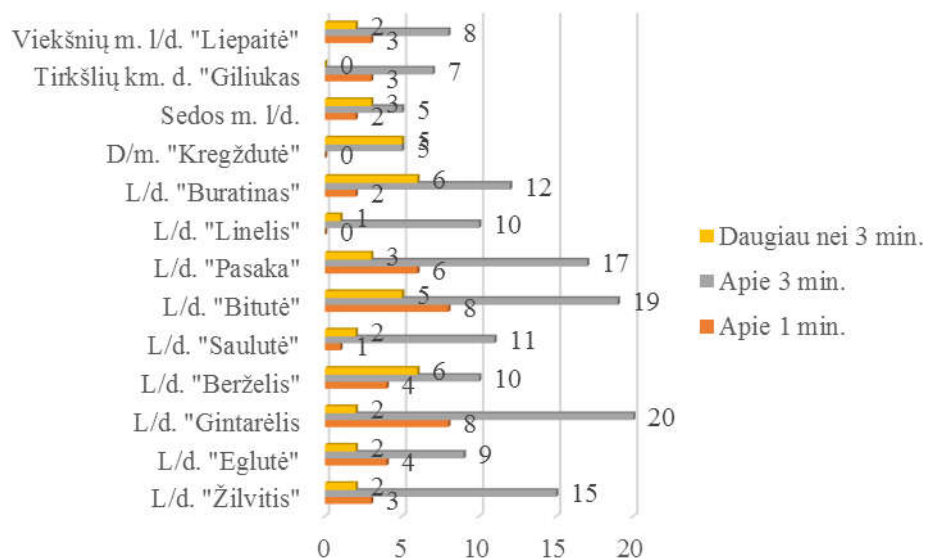
Apie tai, kaip mano tėvai, nuo kokio vaiko amžiaus galima valyti dantukus dantų pasta, apie pusę respondentų (45,02 proc.) atsakė, kad vaiko dantukus dantų pasta galima valyti nuo

1 metų, o 41,56 proc. tėvų atsakė, kad dantukus dantų pasta reikia valyti nuo tada, kai vaikas išmoksta pats valyti dantis. 11,69 proc. atsakė, kad nuo 5 metų, o 1,73 proc. nežino nuo kada reikia valyti vaikui dantukus dantų pasta (14 pav.)

14 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, nuo kokio vaiko amžiaus galima valyti dantukus dantų pasta.

Dažniausiai tėvai vaiko dantukus valo apie 3 minutes (taip atsakė 64,07 proc. respondentų), apie 1 minutę vaiko dantukus valo 19,05 proc. apklaustųjų, o 16,88 proc. tėvų vaiko dantukus valo daugiau nei 3 minutes (15 pav.).

15 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal tai, kiek laiko reikia valyti vaiko dantukus.

Išvados

Atlikus Mažeikių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose tyrimą „Ikimokyklinio amžiaus vaikų burnos higiena“, kurio tikslas buvo įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų burnos higieną, tėvų požiūrį į vaikų burnos sveikatą, galimybę padėti išsaugoti sveikus vaikų dantis, nustatyta, kad dalyvavusiu tyrime respondentų amžius buvo nuo 20-47 metų, o jų vaikų amžius nuo 5-7 metų. Tyrime dalyvavo 32 vyrai ir 199 moterys.

Burnos higienos pagrindas yra kasdienė dantų priežiūra, kurią atliekame namuose. Dėl to, kad dauguma tėvų mažai žino apie dantų priežiūrą, dantukus pradeda valyti per vėlai – jau išdygus pirmam dantukui, arba nuo 1-2 metų. Kaip teigia gydytojai-odontologai tėveliai tikrai nesuklys, jei kūdikio „dantukus“ pradės valyti dar tuomet, kai kūdikis jų neturi.

Respondentai žino, kaip dažnai valomi vaiko dantukai. Daugiau nei pusė atsakė, kad valo du kartus per dieną, o dantų šepetėlį keičia kas pusę metų.

Kaip teigia gydytojai-odontologai nuo pirmojo iki ketvirtojo gimtadienio, pas dantų gydytoją reikėtų apsilankyti bent kartą per metus, sulaukę ketverių lankytis pas dantų gydytoją kas pusę metų. Specialistų teigimu, idealiausia būtų apsilankyti pas dantų gydytoją išdygus pirmiesiems dantukams (apie 5-9 mėn.). Pirmasis vizitas trunka apie 10-15 minučių, ir daugiau yra susipažinimas su aplinka (tai gali padėti išvengti gydytojų baimės). Tačiau bus puiku, jei pirmasis apsilankymas įvyks ir kiek vėliau – apie pirmąjį gimtadienį. Kaip matome pagal tyrimo rezultatus daugiau nei pusė tėvelių pas odontologą apsilankė tik sugedus dantukui, o apie 20 proc. – dar visai nesilankė, daugiau nei pusė tėvelių atsakė, kad jų vaikų dantų būklę yra prasta – yra sugedusių dantukų.

Iki apytiksliai 3-4 metų daugumai vaikų dantukus turi valyti tėvai: nors vaikas gali bandyti valytis juos pats, jo motoriniai įgūdžiai, dantų valymo technika dar nėra pakankamai geri, kad tai padarytų kokybiškai. 5-7 metų vaikai paprastai jau geba dantukus išsivalyti patys – tėveliams reikia stebėti, ar jie tai padarė gerai ir prireikus užbaigti vaiko pradėtą darbą. Kaip parodo tyrimo rezultatai, respondentai žino iki kokio amžiaus reikia valyti vaikui dantukus.

Dažniausiai žinias apie vaikų burnos higieną tėvai gauna iš interneto, antroje vietoje – iš gydytojo odontologo ir burnos higienisto.

Daugiau nei pusė apklaustųjų informaciją apie burnos higienos profilaktiką gauna iš gydytojo odontologo, likusieji – iš šeimos gydytojo ar bendruomenės slaugytojo.

Pusė respondentų žino apie tai, kas yra dantų silantavimas, o likusieji - nežino, arba žino iš dalies.

Daugiausiai apklausoje dalyvavusių tėvų pagrindinių veiksnių, darančių įtaką vaikų dantų eduoniui, laiko paveldimumą, antroje vietoje neteisingą mitybą, trečioje - dantų higiena. Respondentams daugiausiai trūksta žinių apie dantų ligas, tai sudarė pusė apklaustųjų, likusiems labiausiai trūksta žinių apie vaikų burnos higienos įgūdžių formavimą ir apie dantų silantavimą.

Kaip parodo tyrimo rezultatai, beveik visi respondentai žino kokio kietumo dantų šepetuką reikia naudoti vaiko dantims išvalyti. Specialistų teigimu, dantų šepetėlį reikėtų pradėti naudoti išdygus pirmiesiems pieniniams krūminiams dantims (maždaug apie 1-1,5 metų). Dantų šepetėlis turėtų būti vaikiškas: minkštas, maža suapvalinta galvute.

Apie tai, kaip mano tėvai, nuo kokio vaiko amžiaus galima valyti dantukus dantų pasta, apie pusė respondentų atsakė, kad vaiko dantukus dantų pasta galima valyti nuo 1 metų, o likusieji - kad dantukus dantų pasta reikia valyti nuo tada, kai vaikas išmoksta pats valyti dantis. Specialistų teigimu, vaikišką dantų pastą galima pradėti naudoti sulaukus dviejų metų.

Dažniausiai tėvai žino kiek laiko reikia valyti vaiko dantukus.